

NL

158

STICHTING VOOR BODEMKARTERING

WAGENINGEN

Rapport nr. 2041

Vervolgonderzoek Schaal van het Landschap

NL-158

MM 3 1396, 2041, 2

Rapport nr. 2041

Vervolgonderzoek Schaal van het Landschap
VERANDERINGEN IN OPGAANDE BEGROEIING EN RUIMTEMAAT
IN DE ACHTERHOEK, TWENTE EN DE FRIESE Wouden IN DE
PERIODE 1974 - 1987

G.P.H. Dirkx
A.A. de Veer

Stichting voor Bodemkartering, Wageningen, 1988

276332

STICHTING VOOR BODEMKARTERING

Postbus 98

6700 AB Wageningen

Tel. 08370 - 19100

Copyright: 1988 STIBOKA

De Stichting voor Bodemkartering is per 1 januari 1989 opgenomen in het Staring Centrum, een voortzetting van: het Instituut voor Cultuurtechniek en Waterhuishouding (ICW), het Instituut voor Onderzoek van Bestrijdingsmiddelen, afd. Milieu, en de Afd. Landschapsbouw van het Rijksinstituut voor Onderzoek in de Bos- en Landschapsbouw "De Dorschkamp" en de Stichting voor Bodemkartering (STIBOKA).

De Stichting voor Bodemkartering aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm en op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Stichting voor Bodemkartering en de Landinrichtingsdienst

Project nr. 7117

Veer1

	Blz.
INHOUD	
SAMENVATTING	7
WOORD VOORAF	9
1 INLEIDING	11
2 METHODE EN MATERIAAL	13
2.1 Schaal van het landschap	13
2.2 Vervolgonderzoek	13
3 RESULTATEN	15
3.1 Achterhoek en Twente	15
3.1.1 Opgaande begroeiing	15
3.1.2 Maat van de ruimte	19
3.1.3 Opgaande begroeiing versus maat van de ruimte	22
3.2 Steekproef Friese Wouden	24
4 CONCLUSIES	25
LITERATUUR	27
AFBEELDINGEN	
1 Ligging van de studiegebieden	14
2 Veranderingen in cel 231/451 (blad 34D)	17
3 Veranderingen in opgaande begroeiing in Twente en de Achterhoek	18
4 Veranderingen in maat van de ruimte in Twente en de Achterhoek	21
5 Veranderingen in cel 239/443 (blad 41B)	23
TABELLEN	
1 Classificatieschema's van opgaande begroeiing (a) en maat van de ruimte (b)	12
2 Veranderingen in opgaande begroeiing in Twente en de Achterhoek	15
3 Veranderingen in maat van de ruimte in Twente en de Achterhoek	20
4 Opgaande begroeiing versus maat van de ruimte in Twente en de Achterhoek	22
BIJLAGE 1	
Overzicht van alle onderzochte cellen	

SAMENVATTING

In de studiegebieden Twente, de Achterhoek en de Friese Wouden heeft de Stichting voor Bodemkartering een vervolgonderzoek 'Schaal van het landschap' uitgevoerd. In 684 cellen van 4 km² hebben we nagegaan welke veranderingen zijn opgetreden in opgaande begroeiing en maat van de ruimte in de periode 1973-1987 (660 cellen in Twente en de Achterhoek) resp. 1982-1987 (24 cellen in de Friese Wouden). Hierbij zijn voor de recente situatie luchtfoto's schaal 1 : 18 000 gebruikt. In Twente en de Achterhoek is in 22% van de cellen de inventarisatie-eenheid van opgaande begroeiing veranderd. Meestal betreft het hier een klasse-overschrijdende afname van de lijnvormige begroeiingselementen. Voor de beschouwde periode van ca. 14 jaar is dit een flinke verandering. In bijna de helft van deze cellen is tevens de maat van de ruimte groter geworden. Geheel representatief voor de landschappelijke veranderingen in Twente en de Achterhoek zijn deze getallen echter niet: enerzijds zijn bepaalde veranderingen (meestal vermindering van de opgaande begroeiing) door de brede klassen niet meetbaar, anderzijds zijn enkele cellen bij de 'oude' classificatie in een te hoge klasse ingedeeld - deze cellen zijn bij het onderhavige luchtfoto-onderzoek aan de correcte, lagere klasse toegewezen. De veranderingen in de Friese Wouden zijn - op basis van resultaten van de genomen steekproef - als gering op te vatten.

WOORD VOORAF

In de zomer van 1988 heeft de Stichting voor Bodemkartering in opdracht van de Rijksplanologische Dienst een onderzoek uitgevoerd naar veranderingen in opgaande begroeiing en maat van de ruimte in de studiegebieden Twente, de Achterhoek en de Friese Wouden. Hierbij is de topografische situatie van 1972-74 (resp. 1982) vergeleken met de luchtfotosituatie van 1986-87.

Het onderzoek is uitgevoerd door de afdeling Landschap van Stiboka. De resultaten zullen hopelijk bijdragen aan het ruimtelijke beleid in genoemde studiegebieden, zoals uitgestippeld in de Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening.

De Directeur,

Drs. R.F. van de Weg.

1 INLEIDING

In 1984-85 heeft de Stichting voor Bodemkartering in opdracht van de Rijksplanologische Dienst het onderzoek Schaal van het landschap uitgevoerd (Buitenhuis et al., 1986). In dit project zijn enkele 'schaalmerken' van het Nederlandse landschap verzameld en verwerkt. Deze kenmerken zijn: opgaande begroeiing, bebouwing, (een deel van de) infrastructuur, (macro)reliëf, maat van de ruimte en ruimtevullende elementen.

Enkele aaneengesloten landschappen met een kleinschalig karakter die in het project (opnieuw) naar voren komen, zijn de Friese Wouden, Twente, de Achterhoek, Midden-Brabant en Zuid-Limburg. De eerste drie hiervan worden in de Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening (Ministerie van VROM, 1988) beschouwd als studiegebieden. In deze gebieden is nader onderzoek nodig om na te gaan of aanpassing, vernieuwing dan wel handhaving van de ruimtelijke structuur hier gewenst is.

Een van de onderwerpen van studie in dit kader is de vraag of de kleinschaligheid (die is afgeleid uit deels verouderde topografische kaarten) in deze gebieden nog in tact is. Deze vraag heeft geleid tot een vervolgoopdracht van de RPD aan Stiboka, en wel om na te gaan of, en zo ja, in welke mate, veranderingen zijn opgetreden in opgaande begroeiing en maat van de ruimte sinds de opname voor de gebruikte topografische kaarten. De opdracht hiervoor hield o.a. in, zo recent mogelijke luchtfoto's te gebruiken.

In dit rapport doen we verslag van de uitvoering van genoemde opdracht. In hoofdstuk 2 wordt eerst kort aangegeven welke de inventarisatiemethode voor schaalmerken van het Nederlandse landschap in het algemeen is (par. 2.1). Vervolgens beschrijven we hoe we voor de studiegebieden Twente, de Achterhoek en de Friese Wouden tewerk zijn gegaan bij het bepalen van de hoeveelheid opgaande begroeiing en de maat van de ruimte in de (meer) recente situatie (par. 2.2). In hoofdstuk 3 worden de resultaten van de vergelijking gepresenteerd, eerst gebiedsdekkend voor Twente en de Achterhoek (par. 3.1) en dan voor een steekproef uit de cellen van de Friese Wouden (par. 3.2). In het laatste geval werd voor een steekproef gekozen in verband met het beschikbare budget voor het onderzoek en het feit dat de voor Schaal van het landschap gebruikte topografische kaarten van dit gebied vrij recent zijn (zodat weinig veranderingen te verwachten zijn). In hoofdstuk 4 ten slotte vatten we de conclusies samen.

2 METHODE EN MATERIAAL

2.1 Schaal van het landschap

Voor uitvoering van het project Schaal van het landschap is Nederland ingedeeld in vierkante cellen van elk 4 km² groot. In deze cellen zijn de schaalkenmerken opgaande begroeiing, bebouwing, infrastructuur, reliëf, maat van de ruimte en ruimtevullende elementen geclassificeerd naar hoeveelheid vlak-, lijn- en puntelementen (met een zgn. grenswaarde van 125 m). Per kenmerk per cel is één gecombineerde code toegekend. De classificatieschema's van opgaande begroeiing en maat van de ruimte zijn weergegeven in tabel 1 (a en b). De getallen zijn toegekend door visuele schatting - met regelmatige controle door meting - van de hoeveelheden elementen op de beschikbare, meest recente topografische kaart. Voor verdere informatie over de gevolgde methode wordt verwezen naar het rapport 'Schaal van het landschap' (Buitenhuis et al., 1986).

2.2 Vervolgonderzoek

Voor het vervolgonderzoek hebben we gebruik gemaakt van luchtfoto's (schaal 1 : 18 000) van de Achterhoek, Twente en de Friese Wouden. De datering van de luchtfoto's is als volgt:

Friese Wouden:

- blad 6 : april 1986;
- blad 11: april 1986;
- blad 12: april 1986;

Achterhoek en Twente

- blad 28: februari 1986;
- blad 29: februari en mei 1986;
- blad 33: mei 1986;
- blad 34: mei 1986;
- blad 40: april 1987;
- blad 41: februari en mei 1986.

Verder maakten we, o.a. voor de lokalisering van de cellen op de luchtfoto's, gebruik van topografische kaarten schaal 1 : 25 000. De topografische kaarten van de Achterhoek en Twente waren opgenomen in 1972-1974, die van de Friese Wouden in 1982. Deze topografische kaarten zijn ook gebruikt bij de eerste opname voor Schaal van het landschap (par. 2.1). We gebruikten ook de classificatiegegevens van Schaal van het landschap.

De luchtfoto's zijn "monoskopisch" beschouwd. Een systematische stereoskopische beschouwing bleek onuitvoerbaar omdat deze zeer veel tijd kost en erg vermoeiend is. Een korte check wees uit dat door een monokopische beschouwing geen of nauwelijks informatie verloren gaat.

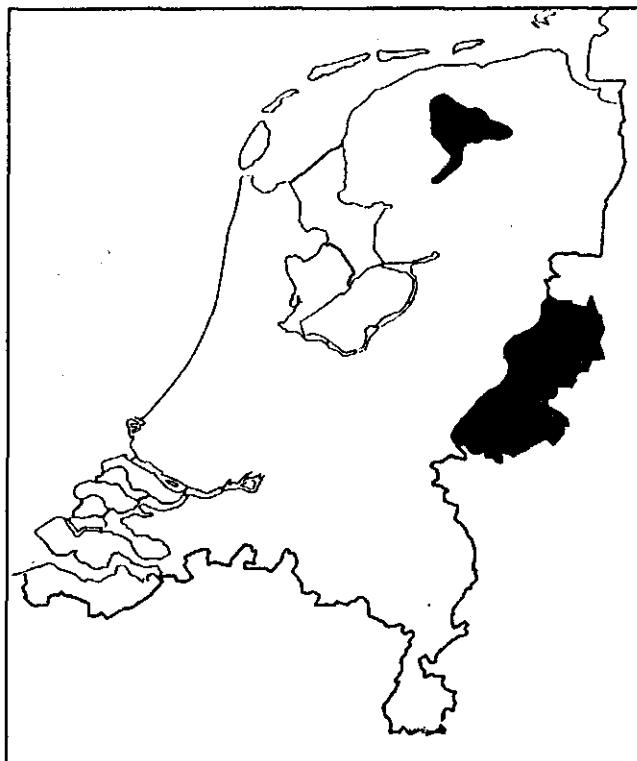
Het onderzoek richtte zich op twee gebieden, namelijk de Achter-

hoek en Twente, en de Friese Wouden (afb.1). In de Achterhoek en Twente hebben we het hele gebied geclassificeerd met behulp van luchtfoto's. Dit gebied is 660 cellen groot (1 cel bestaat uit 4 km²). In de Friese Wouden hebben we een steekproef genomen. Dit gebied bestaat uit 144 cellen. We hebben van west naar oost, van noord naar zuid in dit gebied elke zesde cel geselecteerd, vanaf de derde cel. De steekproef kreeg hierdoor een grootte van 24 cellen.

Bij de classificatie gebruikten we de klasse-indeling van Schaal van het landschap (tabel 1). Eerst lokaliseerden we op de luchtfoto de cel met behulp van de topografische kaart. De omgeving van de cel dekten we met een mal af. Daarna schatten we de lengte aan begroeiingslijnen in kilometers nauwkeurig en de oppervlakte aan begroeiingsvlakken in cel-percentages. Vervolgens kenden we de gecombineerde klassen voor opgaande begroeiing toe. In eerste instantie hebben we de lengte gemeten met een transparante kilometer-maat. Later hebben we de lengte geschat door beeldherkenning en alleen bij twijfel gemeten.

Hierna hebben we ook de maat van de ruimte opnieuw geclassificeerd, waarbij regelmatig mallen met "grenswaarden" van 10, 25, 100 ha. enz. gebruikt werden. Tot slot hebben we de gegevens getotaliseerd voor verschillende aspecten.

Afb. 1. Ligging van de studiegebieden

3 RESULTATEN

3.1 Achterhoek en Twente

De resultaten van het onderzoek zijn weergegeven in bijlage 1. In deze bijlage staan zowel de resultaten van het project Schaal van het landschap, opgenomen van de topografische kaart (zie par 2.1) als van het vervolgonderzoek, opgenomen van luchtfoto's. Uit deze bijlage zijn de veranderingen die in het landschap hebben plaatsgevonden af te leiden, voor zover ze de toewijzing aan klassen van Schaal van het landschap voor opgaande begroeiing en maat van de ruimte doen wijzigen.

3.1.1 Opgaande begroeiing

In tabel 2 geven we de veranderingen weer in de opgaande begroeiing. Hierin staan naast elkaar de verandering in inventarisatie-eenheid, met tussen haakjes de lengte in kilometers begroeiingslijn die bij die klasse hoort, het aantal cellen waarvoor die verandering geldt, en het percentage van het totaal aantal veranderde cellen. In de laatste twee kolommen staat het aantal cellen waarin zowel verandering in opgaande begroeiing als maat van de ruimte optreedt en het percentage waarin dit het geval is per inventarisatie-eenheid van opgaande begroeiing. De veranderingen van meer dan 16 km begroeiing naar minder dan 16 km zijn vet gedrukt.

Tabel 2. Veranderingen in opgaande begroeiing

inventarisatie eenheid		cellen		tevens verandering	
oud	nieuw	aantal	%	aantal	%
13 (16-32)	09 (08-16)	066	45	29	044
14 (16-32)	10 (08-16)	002	01	01	050
09 (08-16)	05 (04-08)	027	18	14	051
10 (08-16)	06 (04-08)	012	08	05	042
33 (16-32)	29 (08-16)	012	08	03	025
29 (08-16)	25 (04-08)	010	07	07	070
49 (08-16)	45 (04-08)	004	03	01	025
30 (08-16)	26 (04-08)	003	02	02	066
25 (04-08)	21 (00-04)	002	01	00	000
45 (04-08)	41 (00-04)	002	01	00	000
05 (04-08)	01 (00-04)	001	01	00	000
17 (>32)	13 (16-32)	001	01	01	100
29 (08-16)	21 (00-04)	001	01	00	000
06 (04-08)	10 (08-16)	001	01	01	100
10 (08-16)	30 (08-16)	001	01	01	100
45 (04-08)	49 (08-16)	001	01	01	100
totaal veranderd		146	100	66	045
totaal onveranderd		514			
totaal		660			

In de meeste cellen van het studiegebied Twente en Achterhoek, namelijk 78%, is de lengte van de opgaande begroeiing niet zo sterk veranderd dat we de cel in een andere inventarisatie-eenheid hebben moeten indelen.

Dit wil overigens niet zeggen dat er in het landschap in deze cellen niets veranderd is. De klassen van Schaal van het landschap zijn vrij ruim, waardoor een verandering in het landschap niet altijd een verandering in de inventarisatie-eenheid tot gevolg heeft.

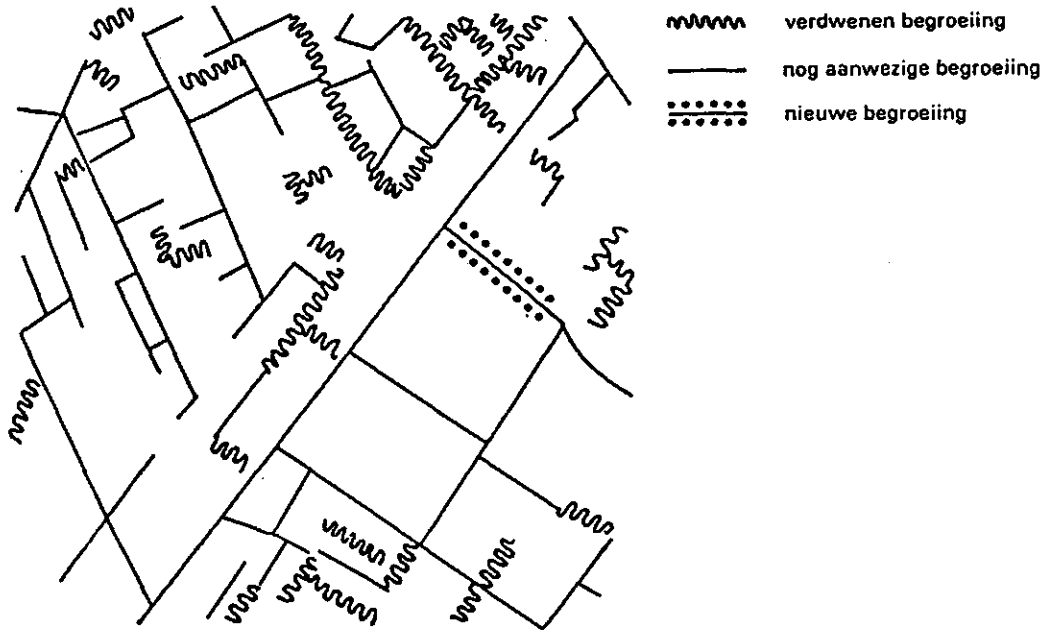
Afbeelding 2 geeft hiervan een goede illustratie. Deze afbeelding toont cel 231-451 op kaartblad 34D. We hebben in deze afbeelding aangegeven: de verdwenen elementen, de gehandhaafde elementen en de nieuwe elementen. Duidelijk zichtbaar is dat een grote lengte, bijna 7 km, opgaande begroeiing is verdwenen. Ondanks de grote afname van lijnvormige begroeiing moesten we deze cel in dezelfde inventarisatie-eenheid indelen als bij de eerste opname (nl. eenheid 13, d.w.z. 16 - 32 km opgaande begroeiing).

In de cellen waar de inventarisatie-eenheid is veranderd gaat het vrijwel altijd (97% van de veranderde cellen) om een achteruitgang van de lijnvormige begroeiing. Slechts in 3 van de 660 cellen gaat de inventarisatie-eenheid een klasse omhoog. In bijna de helft van de veranderde cellen zakt de inventarisatie-eenheid van klasse 13 naar 9, dat wil zeggen van 16 - 32 km lijnvormige begroeiing naar 8 - 16 km lijnvormige begroeiing.

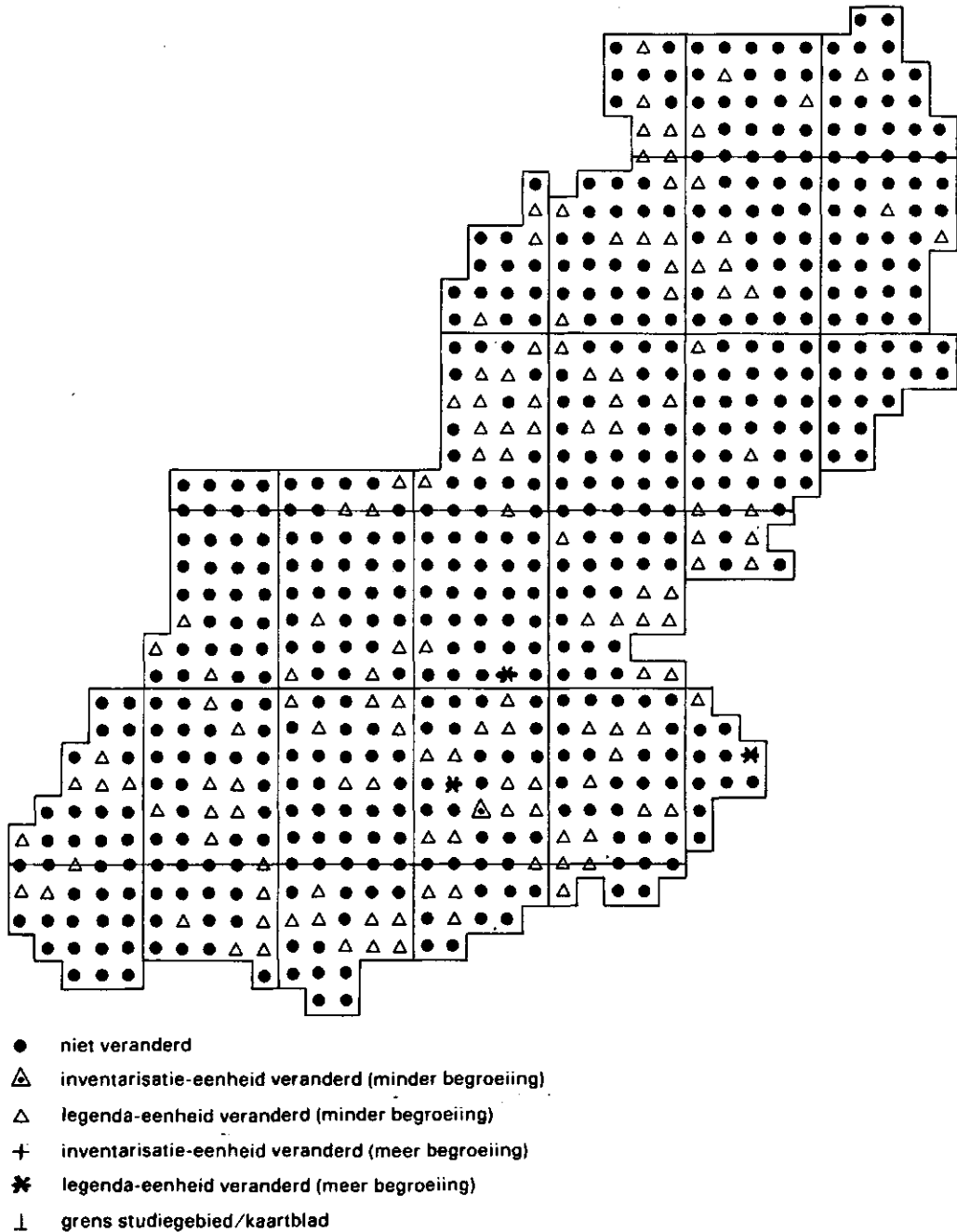
Overigens lijkt een gedeelte hiervan meer te berusten op een andere, lagere, classificatie, dan op een werkelijke afname van lijnvormige begroeiing. Waarschijnlijk zijn deze cellen bij de eerste opname te hoog geclassificeerd (dit is veroorzaakt door het destijds "classificeren ineens" zonder schatting van de lengte van de lijnvormige begroeiing in km nauwkeurig). Zonder zeer minutieus onderzoek is niet aan te geven om hoeveel cellen het hier gaat, vooral ook omdat veelal een gecombineerd effect optreedt. De cel lijkt bij de eerste opname te ruim geschat, maar er is tevens een werkelijke afname van begroeiing waar te nemen.

Bij de eerste opname voor Schaal van het landschap vonden we in 20% van dit studiegebied meer dan 16 km lijnvormige begroeiing, nu in slechts 8%. De klasse 8 - 16 km lijnvormige begroeiing nam toe van 65% tot 70% van het studiegebied. Cellen die eerst meer dan 16 km lijnvormige begroeiing hadden komen nu in deze klasse. Er verdwijnen echter ook cellen uit deze klasse naar een klasse met nog minder begroeiing.

De veranderingen zijn in afbeelding 3 weergegeven. In iedere cel is met een teken aangegeven of en welke verandering heeft plaats gevonden. Gebieden waar een afname van lijnvormige begroeiing heeft plaats gevonden liggen rond Almelo en Hengelo, bij Goor en Haaksbergen en bij de Duitse grens bij Eibergen. De veranderingen bij de Duitse grens blijken echter vooral in het Duitse deel van de cel plaats gevonden te hebben.

Afb. 2. Veranderingen in cel 231-451 (blad 34D)

Afb. 3. Veranderingen in opgaande begroeiing per cel in Twente en Achterhoek

3.1.2 Maat van de ruimte

De maat van de ruimte, zoals die in Schaal van het landschap gedefinieerd is, is weinig veranderd in het studiegebied Achterhoek en Twente. In 88% van de cellen treedt geen verandering op. De veranderingen zijn weergegeven in tabel 3.

In deze tabel staan de veranderingen in inventarisatie-eenheid; tussen haakjes staat de dominante ruimtemaat (in ha) van die klasse, het aantal cellen waarvoor die verandering geldt en het percentage van de veranderde cellen. In de laatste twee kolommen staan het aantal cellen waarvan tevens de inventarisatie-eenheid voor opgaande begroeiing verandert en het percentage waarin dit het geval is per inventarisatie-eenheid maat van de ruimte.

De tabel bestaat uit een aantal alinea's. De eerste alinea betreft de veranderingen veroorzaakt door het groter worden van de ruimtes. Bij de eerste 12 regels gaat het om een verandering in de dominante ruimteklaas, bij de volgende 7 regels om een verandering in de op een na dominante klasse. Deze laatste veranderingen hebben geen gevolgen voor het kaartbeeld bij de gebruikte legenda.

De tweede alinea betreft het groter worden van de ruimtes en het afnemen van de massa, de derde alinea het kleiner worden van de ruimtes en de vierde tot slot het toenemen van de massa. Ook in deze alinea's zijn eerst de gevallen aangegeven met een verandering in dominante klasse en vervolgens die met verandering in subdominante klasse.

Alle veranderingen waarbij de ruimteklaas van kleiner dan 10 ha betrokken is, zijn vet gedrukt.

In 10% van de cellen (dit betreft de eerste twee alinea's uit tabel 3) wordt de maat van de ruimte groter doordat de ruimtes in de cel groter worden. Dit wordt vooral veroorzaakt door het verdwijnen van opgaande begroeiing. Dit is niet volledig uit bijlage 1 af te leiden omdat in enkele gevallen de afname van begroeiing niet tot een andere klasse voor begroeiing leidt, maar wel de klasse voor maat van de ruimte doet veranderen.

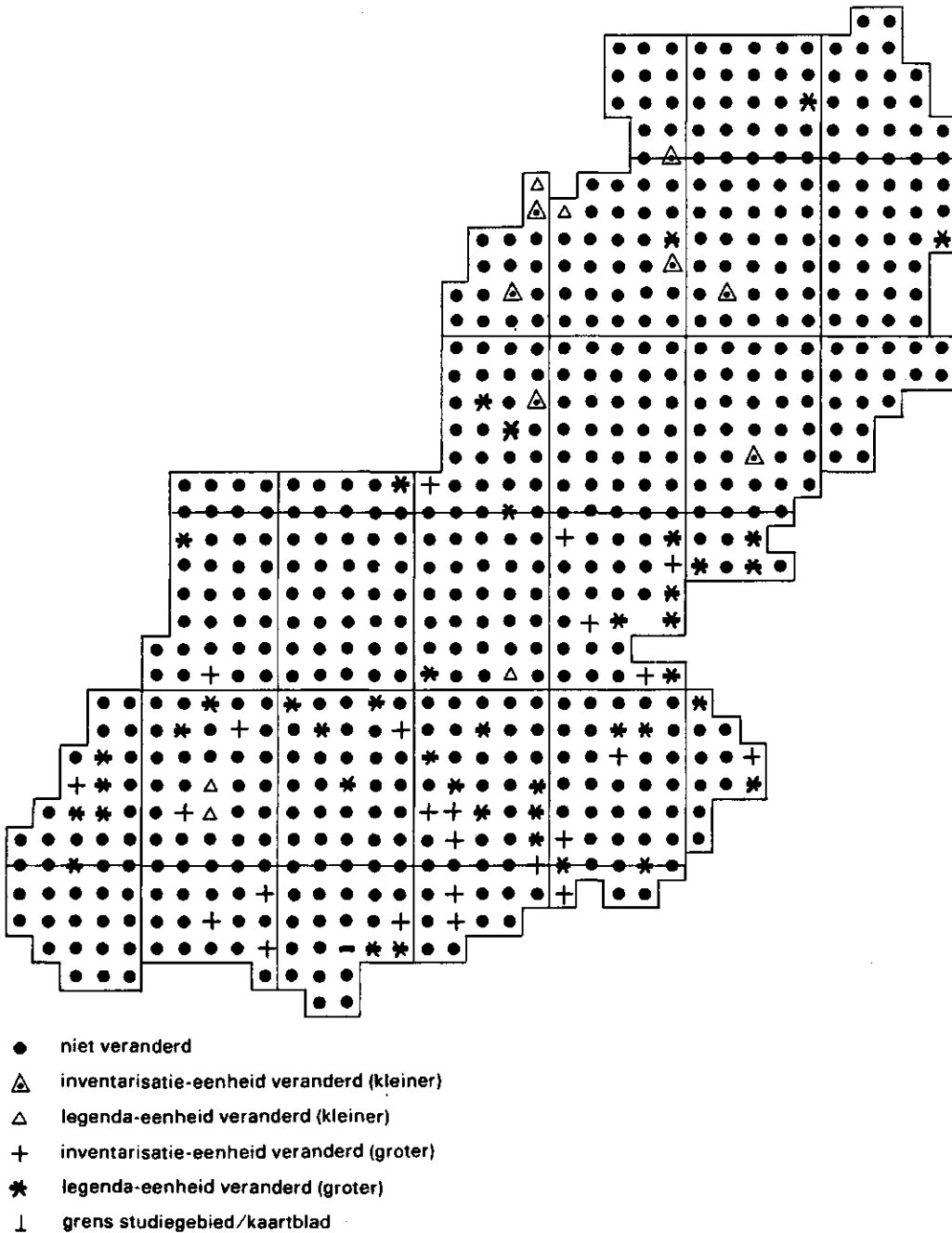
Een voorbeeld hiervoor is afbeelding 2, waar, zoals we al lieten zien, het verdwijnen van lijnvormige begroeiing geen invloed heeft op de legenda-eenheid voor opgaande begroeiing. In deze cel verandert echter wel de inventarisatie-eenheid voor de maat van de ruimte. De dominante ruimte klasse was eerst kleiner dan 10 ha, en is, door het verdwijnen van de lijnvormige begroeiing 10 - 25 ha geworden.

In 2% van de cellen in de Achterhoek en Twente neemt de massa zodanig toe dat de inventarisatie-eenheid voor de maat van de ruimte een klasse omlaag gaat. De toename van de massa wordt vrijwel overal veroorzaakt door uitbreiding van de bebouwing. Door het kleiner worden van de ruimtes verandert in slechts 2 cellen de maat van de ruimte.

Bij de eerste inventarisatie hadden 337 cellen (51%) een dominante ruimteklaas van kleiner dan 10 ha. Bij het vervolg onderzoek

Tabel 3. Veranderingen in maat van de ruimte

Inventarisatie-eenheid met dominante ruimteklassen				tevens verandering opgaande begroeiing	
oud	nieuw	aantal	%	aantal	%
grotere ruimtes					
23 (000-010)	40 (010-025)	23	28	20	087
20 (000-010)	38 (010-025)	04	05	01	025
12 (000-010)	39 (010-025)	01	01	01	100
21 (000-010)	40 (010-025)	04	05	04	100
22 (000-010)	40 (010-025)	01	01	01	100
25 (000-010)	40 (010-025)	01	01	01	100
25 (000-010)	58 (025-100)	02	02	02	100
25 (000-010)	60 (025-100)	01	01	01	100
20 (000-010)	56 (025-100)	01	01	01	100
43 (010-025)	60 (025-100)	02	02	02	100
40 (010-025)	58 (025-100)	01	01	01	100
21 (000-010)	23 (000-010)	15	19	13	087
58 (025-100)	60 (025-100)	03	04	03	100
23 (000-010)	25 (000-010)	02	02	02	100
03 (massa)	05 (massa)	02	02	01	050
20 (000-010)	23 (000-010)	01	01	01	100
25 (000-010)	26 (000-010)	01	01	00	000
58 (025-100)	61 (025-100)	02	02	02	100
grotere ruimtes en minder massa					
20 (000-010)	40 (010-025)	01	01	00	000
05 (massa)	38 (010-025)	01	01	00	000
kleinere ruimtes					
40 (010-025)	23 (000-010)	01	01	01	100
07 (massa)	05 (massa)	01	01	01	100
meer massa					
25 (000-010)	05 (massa)	01	01	00	000
23 (000-010)	03 (massa)	01	01	01	100
38 (010-025)	07 (massa)	01	01	01	100
56 (025-100)	07 (massa)	01	01	00	000
23 (000-010)	20 (000-010)	02	02	01	050
40 (010-025)	38 (010-025)	01	01	01	100
25 (000-010)	20 (000-010)	01	01	01	100
58 (025-100)	56 (025-100)	01	01	01	100
03 (massa)	01 (massa)	01	01	01	100
totaal veranderd		81	100	66	081
(waarvan verandering be- trekking heeft op					
klasse 0-10 ha		61	75	50	76)
totaal onveranderd		579			
totaal		660			

Afb. 4. Veranderingen in maat van de ruimte per cel in Twente en Achterhoek.

waren dat er nog 296 (45%). Er heeft dus een vrij geringe afname van het aantal cellen met een gesloten landschap plaatsgevonden.

Ook de verandering in de maat van de ruimte hebben we op een kaartje (afb. 4) weergegeven. In iedere cel is aangegeven of en hoe de maat van de ruimte veranderd is. Duidelijke concentraties doen zich niet voor. Opvallend is wel dat de maat van de ruimte vooral in de Achterhoek veranderd is, een concentratie van veranderde cellen ligt bij de Duitse grens bij Eibergen, deze veranderingen hebben echter in het Duitse deel van de cel plaats gevonden.

3.1.3 Opgaande begroeiing versus maat van de ruimte

We hebben nagegaan in hoeverre veranderingen in de opgaande begroeiing doorwerken in de maat van de ruimte. Hiervoor hebben we totalen in een kruistabel (tabel 4) gezet.

Tabel 4. Opgaande begroeiing versus maat van de ruimte

inventarisatie- Klasse Opgaande begroeiing	inventarisatieklasse Maat van de ruimte			
	onveranderd	omlaag	omhoog	tot.
onveranderd	499	3	12	514
omlaag	80	8	55	143
omhoog	0	1	2	3
totaal	579	12	69	660

Uit deze tabel blijkt duidelijk dat in een groot gedeelte van het studiegebied de veranderingen in het landschap niet zodanig zijn dat ze de indeling volgens Schaal van het landschap wijzigen. In 499 cellen blijven zowel de klasse van de opgaande begroeiing als die van de maat van de ruimte ongewijzigd, dat is in 76% van het studiegebied.

Verder blijkt dat de vermindering van de lijnvormige begroeiing lang niet altijd een grotere maat van de ruimte veroorzaakt. Dat is in slechts 55 van de 143 cellen (38%) het geval. Andersom is het wel zo dat een grotere maat van de ruimte meestal veroorzaakt wordt door een vermindering van de lengte opgaande begroeiing, namelijk in 55 van de 69 cellen (80%).

Afbeelding 5 geeft een voorbeeld van een cel waar een afname van de lijnvormige begroeiing ook een grotere maat van de ruimte veroorzaakt (cel 239-443 op blad 41B). Afbeelding 5a toont de topografische kaart uit 1973 van deze cel, afbeelding 5b de luchtfoto. De lijnvormige begroeiing neemt af van klasse 16 - 32 km (klasse 13) tot 8 - 16 km (klasse 9). Hierdoor neemt de dominante ruimte-

— nog aanwezige begroeiing

~~~~~ verdwenen begroeiing

Afb. 5. Veranderingen in cel 239-443:

a: luchtfoto, mei 1986 (1 : 18 000)

b: topografische kaart, 1973 (1 : 25 000) met veranderingen

klasse toe van kleiner dan 10 ha tot 10 - 25 ha.

Slechts in 1 cel (cel 237-451 op blad 34D) valt een kleinere maat van de ruimte samen met het toenemen van de lengte van de lijnvormige beplanting. De kleinere maat van de ruimte wordt in de andere cellen meestal veroorzaakt door het toenemen van de massa (dorpsuitbreiding).

In twee cellen is de hoeveelheid begroeiing toegenomen terwijl de maat van de ruimte ook groter is geworden. In één cel (233-443 blad 41B) is dit veroorzaakt door de aanleg van nieuw bos, terwijl lijnvormige begroeiingen zijn verdwenen. Daardoor is de maat van de ruimte groter geworden. In de andere cel (255-445 blad 41F) zijn wel nieuwe lijnvormige beplantingen aangelegd; het verschil in maat van de ruimte berust hier op een classificatiefout in de eerste inventarisatie.

3.2 Steekproef Friese Wouden

Het gebied van de Friese Wouden is 144 cellen van 4 km² groot. We hebben hieruit een steekproef genomen van 24 cellen (zie 2.2).

Het aantal veranderingen in de steekproef is gering. Slechts in twee cellen neemt de lengte van de lijnvormige begroeiing zodanig af dat de inventarisatie-eenheid een klasse zakt. In één cel neemt de maat van de ruimte hierdoor toe.

In beide cellen die in een lagere klasse voor de opgaande begroeiing komen neemt de begroeiing af van meer dan 16 km naar 8 - 16 km. De maat van de ruimte verandert van een dominante ruimteklaas van kleiner dan 10 ha naar een dominante ruimteklaas van 10 tot 25 ha.

4 CONCLUSIES

- In de lijnvormige begroeiing heeft bijna alleen afname plaatsgehad, nauwelijks toename.
- Het aantal cellen met meer dan 16 km aan begroeiings-lijnelementen is sterk afgenomen.
- Het toenemen van de maat van de ruimte wordt vnl. veroorzaakt door een afname van de hoeveelheid begroeiingslijnen.
- Voor de onderzochte periode van ca. 14 jaar is in het algemeen sprake van een flinke afname van de hoeveelheid lijnvormige begroeiingselementen.
- De toename van massa hangt samen met uitbreiding van de bebouwde kom.
- In de maat van de ruimte is, afgezien van de reeds genoemde gevolgen van het verdwijnen van lijnelementen, weinig veranderd.
- Van de 12% cellen waar wél verandering is opgetreden heeft deze in 3/4 van de cellen betrekking op ruimten uit de klasse 0-10 ha.
- Door brede klassen uit Schaal van het landschap zijn niet alle veranderingen meetbaar.
- Verschil in methode (top.kaart versus luchtfoto; verschillen in meetnauwkeurigheid) kan de geconstateerde veranderingen enigszins beïnvloed (versterkt) hebben.

LITERATUUR

Ministerie van V.R.O.M., 1988. Vierde nota over de ruimtelijke ordening. 's-Gavenhage, SDU uitgeverij.

Buitenhuis, A., C.E.M. van de Kerkhof, Y. van Randen, A.A. de Veer, 1986. Schaal van het Landschap, opbouw en gebruik van een geografisch informatiesysteem van schaalkenmerken van het landschap van Nederland, met landelijke kaarten 1 : 400 000. Wageningen, Stichting voor Bodemkartering.

Bijlage 1. Overzicht van alle onderzochte cellen

Kolom A: coördinaat cel

B: opgaande begroeiing, oud

C: maat van de ruimte, oud

D: opgaande begroeiing, nieuw

E: maat van de ruimte, nieuw

Kolom D en E zijn alleen ingevuld indien de waarden hiervoor in de cel zijn veranderd.

A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
195579	13	2	13	2	211437	26	60			217457	29	23		
195581	13	12			211439	6	60			217459	29	40		
197589	17	12			211441	30	3	26	3	217461	65	7		
199553	13	14			211443	10	23			217463	26	58		
199575	9	16			211445	9	23			217465	29	20		
201433	6	43			211447	45	5			217577	9	16		
201435	10	58	6	58	211449	9	23			219429	10	58		
201437	9	20			211451	10	60			219431	9	58	5	60
201439	10	7	6	7	211453	10	60	6	60	219433	10	58	6	58
201561	23	14			211575	9	16			219435	30	58	26	60
201571	13	11			213431	9	40			219437	9	40	5	40
201573	13	16			213433	25	56	21	56	219439	9	58		
201587	13	12			213435	81	1			219441	29	3		
203431	2	72			213437	81	1			219443	9	3		
203433	5	58			213439	6	58			219445	13	21		
203435	9	58	5	58	213441	10	21			219447	10	25		
203437	5	7			213443	10	23			219449	6	40		
203439	10	3			213445	29	38			219451	9	20		
203441	10	57			213447	26	5	26	38	219453	9	23		
203567	13	16			213449	10	23			219455	29	23		
203569	9	1			213451	6	61			219457	29	3		
203583	17	12			213453	9	43			219459	29	3		
203585	17	12			213455	10	60	6	60	219461	61	3		
205429	5	71			213457	6	61			219463	61	7		
205431	5	7			213459	6	60			219465	10	40		
205433	10	40			213461	26	56	26	7	219579	9	58		
205435	5	58			213463	29	23			221429	9	67		
205437	9	22	5	40	213465	10	38			221431	10	58		
205439	10	3			213571	13	14	9	14	221433	9	58	5	58
205441	10	23	10	40	213573	9	11			221435	10	58		
205443	9	58	5	60	215431	10	58			221437	10	7		
205445	9	40			215433	21	3	21	5	221439	10	3		
205559	13	13	9	30	215435	25	3			221441	30	23		
205577	13	14			215437	22	58			221443	9	21		
207429	5	62			215439	10	25	6	25	221445	9	23		
207431	6	58			215441	9	23	5	3	221447	9	3		
207433	6	60			215443	9	38	5	7	221449	13	23	9	40
207435	9	26			215445	61	3			221451	49	20	45	20
207437	10	25			215447	10	23	10	23	221453	29	23		
207439	5	3			215449	10	23	6	40	221455	29	25		
207441	10	23	10	40	215451	13	21	9	23	221457	29	23		
207443	9	25	5	40	215453	9	43			221459	61	7		
207445	10	23	6	40	215455	9	60			221461	61	5		
207447	9	3			215457	49	20			221463	49	5		
207449	6	60			215459	29	40			221465	9	58		
207579	17	12			215461	9	40			223427	10	67		
207581	17	12			215463	26	58			223429	10	44		
209429	5	71			215465	30	58			223431	10	23		
209431	45	5			217431	9	60	5	60	223433	9	38	5	38
209433	45	3			217433	9	61			223435	9	5	5	5
209435	25	20			217435	6	58			223437	25	3		
209437	10	58			217437	6	58			223439	9	23		
209439	6	40			217439	10	23			223441	45	3		
209441	26	20			217441	9	3	5	3	223443	45	7		
209443	9	23	5	23	217443	9	1	5	1	223445	29	23		
209445	10	60			217445	30	20			223447	14	21	10	40
209447	10	60			217447	13	21	9	23	223449	49	38		
209449	10	60			217449	9	21			223451	61	3		
211431	29	58			217451	9	23			223453	49	20		
211433	61	3			217453	9	40			223455	49	38	45	38
211435	61	7			217455	9	40			223457	49	3		

A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
223459	29	23			231457	10	23			237471	29	20		
223461	45	5			231459	29	23			237473	9	3	5	3
223463	49	20			231461	10	58			237475	13	25		
223465	29	23			231463	13	21			237477	13	21		
223573	9	23	13	23	231465	13	21	9	23	237479	13	23	13	20
225427	10	25			233431	6	43			237481	13	23		
225429	25	40			233433	13	21	9	23	237483	13	23		
225431	5	58	25	38	233435	13	21	9	23	239435	10	23		
225433	5	58			233437	9	40			239437	13	21	9	23
225435	9	23			233439	13	21	9	23	239439	13	20	13	40
225437	10	58			233441	33	21	33	23	239441	13	21	9	40
225439	9	40			233443	10	23	30	40	239443	13	23	9	40
225441	9	23			233445	13	23	9	23	239445	9	23		
225443	10	21	6	40	233447	9	40			239447	29	20		
225445	13	21			233449	9	23			239449	9	23		
225447	29	58			233451	10	40			239451	5	5		
225449	29	58			233453	9	40			239453	10	41		
225451	29	56			233455	29	23			239455	9	58		
225453	49	20			233457	10	40			239457	10	40		
225455	49	20			233459	6	5			239459	6	58		
225457	49	3			233461	9	25			239461	5	3		
225459	9	40			233463	9	25			239463	9	25		
225461	29	40			233465	9	58			239465	9	23		
225463	29	5	21	5	233467	29	25			239467	9	40		
225465	29	5			233469	49	3			239469	33	23	29	23
225573	9	3			233471	29	67	25	67	239471	33	20	29	23
227431	29	23	25	40	233473	61	7			239473	13	23		
227433	10	43	6	43	233475	9	58			239475	13	23	9	23
227435	9	25			233477	41	8			239477	33	23		
227437	20	20			233479	61	1			239479	13	21		
227439	9	23			235433	10	23			239481	13	23		
227441	29	20			235435	9	23			239483	9	23	9	23
227443	33	21	29	21	235437	9	40			239485	13	23	9	20
227445	13	21			235439	13	21			239487	9	25	9	5
227447	10	25			235441	17	12	13	39	241435	10	58	6	61
227449	13	23	9	40	235443	9	58			241437	13	21	9	40
227451	13	21	9	21	235445	9	20			241439	13	21	9	23
227453	49	5			235447	13	23	9	40	241441	9	40		
227455	45	3			235449	14	23	14	40	241443	29	23		
227457	29	40			235451	9	41			241445	49	20		
227459	9	40			235453	10	41			241447	9	25		
227461	49	5			235455	10	23			241449	9	40		
227463	25	56	21	56	235457	10	40			241451	6	60		
227465	29	58			235459	10	25			241453	9	58		
229431	9	23	5	40	235461	9	40			241455	9	58		
229433	29	21	25	23	235463	9	23			241457	9	3		
229435	9	21			235465	13	23			241459	9	25		
229437	10	23			235467	13	23	9	23	241461	13	21	9	23
229439	9	23			235469	33	20	29	20	241463	29	25		
229441	9	20			235471	9	43	5	60	241465	30	25		
229443	13	21			235473	9	20	5	20	241467	29	43		
229445	14	23			235475	9	71			241469	9	23		
229447	13	21	9	23	235477	9	44	5	44	241471	13	23		
229449	13	21	9	23	235479	9	40			241473	29	23		
229451	9	58			235481	9	25			241475	13	23	9	23
229453	13	25	9	25	235483	13	23			241477	13	23	9	23
229455	13	23			237433	6	58			241479	29	23		
229457	9	40			237435	10	21			241481	9	23		
229459	29	40			237437	9	20			241483	9	23		
229461	9	40			237439	9	5			241485	9	3	5	1
229463	10	58			237441	13	25	9	25	243437	13	23	9	23
229465	13	23			237443	13	25	9	25	243439	13	23	9	23
231431	10	3			237445	9	3			243441	10	25		
231433	9	21			237447	13	21	9	21	243443	14	23	10	23
231435	13	21	9	21	237449	13	23	9	23	243445	65	5		
231437	9	40			237451	6	40	10	23	243447	13	23	9	23
231439	13	23	9	23	237453	6	60			243449	10	40		
231441	13	21	13	23	237455	10	41			243451	10	58		
231443	9	23			237457	9	40			243453	13	25		
231445	13	23	9	40	237459	10	40			243455	13	23	9	25
231447	9	40			237461	9	40			243457	29	25		
231449	9	40			237463	29	25	25	58	243459	9	58		
231451	13	23	13	40	237465	9	58			243461	29	23		
231453	13	23	9	23	237467	13	23	9	23	243463	9	58		
231455	33	21			237469	33	23	29	40	243465	9	60		

A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
243467	10	60			249457	9	25	5	58	255473	25	3		
243469	13	23	9	23	249459	29	25	29	26	255475	65	3		
243471	13	23			249461	45	20	45	38	255477	49	20		
243473	13	23	9	23	249463	29	40			255479	29	25	25	25
243475	45	20			249465	29	20			255481	9	25		
243477	65	3			249467	29	23			255483	29	23		
243479	49	20			249469	33	23			255485	13	23		
243481	29	23			249471	33	23	29	23	255487	9	40		
243483	45	3			249473	9	23			255489	13	23		
243485	9	3			249475	9	3			255491	9	67		
243487	29	1			249477	9	3			255493	49	20		
245435	9	40			249479	9	3	5	3	255495	49	25		
245437	49	20			249481	9	40	5	38	255497	49	3		
245439	49	20			249483	13	23	9	40	257459	29	25		
245441	46	20			249485	9	40			257463	45	56		
245443	29	20			249487	13	23	9	23	257465	29	23		
245445	13	21	9	23	249489	30	58	26	56	257467	29	3		
245447	13	23	9	40	249491	13	58	9	58	257469	9	1		
245449	9	40			249493	13	23			257471	9	1		
245451	25	58			249495	13	23			257473	9	3		
245453	9	23			249497	13	25			257475	49	20		
245455	13	23	9	40	249499	6	71			257477	25	67		
245457	9	25			251439	9	23			257479	49	20		
245459	9	25	45	56	251441	10	21			257481	45	20		
245461	81	1	29	40	251443	29	40			257483	9	58		
245463	9	25			251445	29	21			257485	29	58		
245465	13	23			251447	29	23			257487	29	40		
245467	9	25			251449	13	23	9	40	257489	13	25		
245469	33	23	29	23	251459	29	23	25	40	257491	10	67		
245471	49	7	45	7	251461	25	25	41	25	257493	9	58		
245473	33	23	29	23	251463	45	5	41	5	257495	65	3		
245475	9	3			251465	49	23			257497	29	23		
245477	45	25			251467	29	25			259465	29	40		
245479	65	3			251469	29	23			259467	29	20		
245481	29	40			251471	49	20			259469	29	3		
245483	33	23	29	23	251473	13	23			259471	5	1		
245485	9	23			251475	5	1	1	1	259473	9	3		
245487	29	40			251477	5	1			259475	9	23		
245493	9	58			251479	9	25			259477	65	5		
245495	13	23			251481	13	23	9	23	259479	29	20		
245497	13	25			251483	29	23			259481	9	3		
247435	45	20			251485	9	25			259483	9	58		
247437	29	20	29	38	251487	13	23	9	23	259485	9	43		
247439	49	20			251489	9	23			259487	9	40		
247441	13	21	9	21	251491	13	23	9	23	259489	49	5		
247443	5	1			251493	13	23			259491	13	23		
247445	9	20			251495	13	23			259493	13	23	9	40
247447	13	23	9	40	251497	13	40			259495	33	23		
247449	29	43			253443	29	23			259497	13	23		
247451	9	58	5	61	253445	29	20			261467	45	58		
247453	13	23	9	25	253447	65	3			261469	29	23		
247457	13	23	9	23	253459	65	3			261471	29	3		
247459	29	23			253461	9	23			261473	49	3		
247461	45	3			253463	29	58			261475	29	23		
247463	9	20			253465	49	20			261477	45	5		
247465	9	3			253467	29	25			261479	29	20		
247467	9	43			253469	33	21			261481	25	3		
247469	49	25			253471	29	20			261483	29	20		
247471	49	20			253473	13	21			261485	29	23		
247473	49	3			253475	25	3			261487	29	23		
247475	29	3			253477	5	3			261489	45	23		
247477	65	3			253479	9	7	5	5	261491	9	40		
247479	29	5			253481	13	23	9	23	261493	9	40		
247481	9	20			253483	33	23	29	23	261495	9	58		
247483	13	23	9	23	253485	9	25			261497	9	40		
247485	9	40			253487	9	40			263467	25	58		
247487	9	40			253489	29	43			263469	9	58		
247489	13	23	9	23	253491	29	25			263471	9	3		
247491	33	23	29	23	253493	29	23			263473	9	25		
247493	13	25	9	25	253495	13	25	9	25	263475	29	23		
247495	13	23			253497	50	7			263477	49	3		
247497	13	23	9	23	255443	30	20	30	38	263479	49	20		
249437	45	5			255445	45	5	49	5	263481	29	20		
249439	13	21			255459	49	20			263483	49	20		
249441	13	21	9	21	255461	33	23			263485	45	20		
249443	29	21			255463	29	25	25	25	263487	29	25		
249445	29	23			255465	9	58			263489	49	3		
249447	9	23			255467	29	25	25	20	263491	29	40		
249451	29	43	25	60	255469	9	26			263493	9	40		
249455	10	25	6	60	255471	9	3			263495	13	23	9	23

A	B	C	D	E
263497	9	40		
263499	29	40		
265471	5	5		
265473	9	23		
265475	9	20		
265477	9	20		
265479	33	23		
265481	33	23		
265483	13	23		
265485	13	23	9	23
265487	29	25		
265489	25	5		
265491	9	43		
265493	9	43		
265495	45	38		
265497	45	5		
265499	25	58		
267473	9	23		
267475	10	23		
267477	29	23		
267479	45	23		
267481	29	23		
267483	49	20		
267485	65	3		
267487	9	40		
267489	9	40		
267491	9	40		
267493	45	38		
267495	9	40		
269473	29	38		
269475	9	40		
269483	9	40	5	58
269485	45	3		
269487	9	58		
269489	29	40		
269491	29	58		